

БРОЈ 10 ЛЕПТА

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодба.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарња се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Догађаји у Петрограду

Привлике у Русији изгледа да су се средиле победом г. Керенског. Од пре неколико дана максималисте, кијенталци и лењинисте, странке, које траже мир по сваку цену за узеле су биле власт у престоници и већ објавиле услове за мир, повољне по централне силе.

Керенски је на то отишао на фронт, скупио војску и пошао на престоницу, приморавши максималисте да капитулирају.

Из тога се види да је руска војска уз прасталице реда и успеха и то је најбоља гаранција за даље развијање Слободне Русије.

Лондон, 2 новембра

Телеграфску везу између Москве и Петрограда прекинули су присталице г. Керенског, да би спречили измену депеша између две престонице.

Лондон, 2 новембра

Последње вести из Петрограда јављају да је Керенски прошле среде журно отпутовао према фронту. Њега је пратило 300 виших официра а на фронту дочекала га је делегација официра и војника. Одржана је једна конференција, на којој је утврђено како се треба држати према новом стању у Петрограду.

Лондон, 2 новембра

Пре но што ће поћи на руску престоницу, Керенски је издао једну прокламацију, у којој се налази и овај пасус:

»Браћо! Спољни непријатељ успео је да убаци међу нас опасног агитатора. Максималисти су данас у Петрограду али за кратко време они тамо више неће бити. Наше трупе, верне демократском идеалу, строго ће их казнити.«

Лондон, 2 новембра

Према приватним парламентарним вестима, Керенски је са трупама стигао у Петроград и васпоставља ред. — Провизорна влада остала је иста.

Лондон, 2. новембра.

Са конференције на фронту са Керенским су пошли: независна дивизија из Ивангорода, 176 дивизија, пук Побједоносцев, пук Нижњи Новгород, независна артиљеријска бригада. Ова снага стално расте доласком других јединица, које ће заједно ићи на Петроград.

Лондон, 2. новембра.

Према вестима из Русије, Корнилов је, по наредби г. Керенског, пуштен у слободу. Он ће са диктатором и генералом Алексејевом управљати походом на Петроград.

Терешченко о политици Русије

III.

Дакле, и тако звани анти-анексионистички планови у првом су реду наперени против животних интереса Русије, и зато треба да им се одупремо својом војском која такође схвата да је одржавање целокупности руске националне територије њен главни задатак. Придајући нарочиту важност привредним проблемима, Немачка озбиљно мисли да томе плану прилагоди земље својих савезника, али је у ствари та њена тежња до сада само појачала антигерманска осећања тих земаља. И заиста економско господарење Немачке у тим земаљама, а нарочито њихова

привредна исцрпљеност услед силног помагања Немачке, изазвала је код широких маса народа велико нерасположење против свога главнога непријатеља, које уосталом није избило случајно, пошто је Немачка намеравала да пошаље у германофилску Мађарску око сто хиљада својих регрута, како би се они тамо вежбали и спремали за одржавање немачке преласти на оним странама, где би она осетила да њена надмоћност слаби.

Руска револуционарна демократија, која је отворено и јасно прокламовала право народа да сам располаже својом судбином не мо-

же равнодушно и безсаучешћа да гледа немачки терор и репресалије, депортацију становништва и пушкарање националиста, који се усиљавају да издејствују независност својим народима. Последње наведене тежње нарочито су живе у Аустрији међу тамошњим словенским интелектуалцима који веома страхују од немачког подјармљивања. Тај је случај са Чесима и са Хрватима, а тиме се дају објаснити и нереди за побунама, што избијају код Југословена, који сматрају да им овај рат треба да донесе решење главних проблема, што су им га оставили у наслеђе њихови претци. Они не могу да се помире са уништењем Србије, чије васпостављање им изгледа апсолутно потребно. (Одобравање на десници).

»Ја сам најпре хтео да окарактерисем унутрашњу ситуацију наших непријатеља, да бих вам показао да њихови стратегијски успеси ипак не могу да реше питање: да ли је која од зараћених страна победила или не. С обзиром на то, садашње стање је тако, да се према њему могу лако да схвате напори и тежње Немачке, да најпре завади државе Споразума и да вешто изазове раздор међу њима, па да затим заврши рат, пре него што би је у томе спречиле тешке околности, у којима се она налази, и пре него што би те околности постале и сувише јасне целоме свету. Стога треба мирно и објективно да расматрамо своју сопствену унутрашњу ситуацију и да одмеравамо њене добре и штетне стране. Непристрасном посматрачу изгледа данашња Русија загонетна. Она има више становника него сви њени противници скупа, бројна јачина њене војске је тако велика да су неки њени делови могли да попусте и да морално клону, а да то ипак не смањи борбену моћ земље. Русија има и више намирница него и једна од осталих земаља. Све су те повољне могућности заступљене код нас, па нам ипак остаје да се питамо зашто Русија не за-

даје више страха другим народима, који су можда много више исцрпљени ратом него ми. То је наступило стога, што код нас није изазвана она воља, која ће показати и отворити руском народу његове материјалне изворе и рећи му да он треба да их употреби за спас Отаџбине, која заслужује друкчију и бољу судбину.

Ето због чега сам, говорећи о будућности наше земље, истакао зашто у области стварних и реалних питања и проблема игра толико важну улогу то што је Русија у савезу у коме се сада налази. Русија има двојак интереса, економске и политичке. Што се тиче последњих, можемо изјавити да су неоснована сва страховања оних наших људи, који се, увиђајући дезорганизацију земље, боје да се Савезници тиме не користе, не пребаце на наша леђа цео терет овога рата и да га не заврше на нашу штету. Последње недеље ми смо сазнали за енергичне изјаве званичних кругова наших Савезника, у којима се поновило да ће Силе Споразума, нераздвојно једна од друге, довршити овај рат, у коме је улога Русије врло велика. То не треба ни за тренутак заборавити. Треба се сетити да овај рат не води руска Влада, већ руски народ,

чији је главни задатак стога веома тежак, али не треба исто тако сметити с ума да између нас и наших Савезника не постоје никакве несугласице и раздор. (Живо одобравање).

Што се тиче наших економских интереса, ја сам већ објаснио тежње наших непријатеља и суседа, који Русију сматрају као погодно тржиште за прођу својих продуката. Под садашњим привредним околностима, Русија може само стварањем своје сопствене индустрије спасти земљу од тога атентата, што га противник припрема. Треба се сетити да ће услед данашње дезорганизације, која влада у нашој индустрији, њен положај бити врло тежак на завршетку рата. Представите себи за тренутак да ће се при наступању мира преко десет милиона људи вратити са фронта и да ће се сем тога вратити и многи ратници заробљени из ропства. Они ће се свислити у унутрашњост земље, где ће им бити немогуће да сви нађу себи потребна занимања. Многи ће остати без рада и посла, а у исто време преко наших поново отворених граница покуљати немачка роба и поплавити тржишта, сметајући за дуго време сваком развоју наших сопствених продуктивних снага.

ДОВОЛЈЦИ

Када је Аустрија 15. јула 1914. године наговестила Србији рат, дала је у исто време и ову врло значајну изјаву:

»Послаћемо једну казнену експедицију, која ће доручковати у Београду, ручати у Нишу, а вечерати у Скопљу.«

Према овој изјави цела Србија имала је бити заузета у 8 дана, по самој Аустрији.

Три дана после, објавила је Немачка рат Француској и дада такође сличну изјаву, која је гласила: »За 15 дана у Паризу.«

На племениту Француску и њезин добри народ, и на јуначку Србију и њезиног вредног сељака имао се излити први непријатељски бес и отров. Међутим, најновији Хуни и варвари љуто се преварише у своје рачуну. Не само да аустријска »казнена експедиција« није заузела Ср-

бију у 8 дана, него цела аустријска војска доживљује у Србији три пута потпуни слом и пораз, који је заживио цео свет.

А њезина савезница Немачка? Она је погодила. Њезина војска ушла је после 15 дана у Париз, али то је била војска немачких заробљеника које племенити Французи послаше у заробљеничке логоре преко Париза, да барем ти заробљеници виде лепоту тога најлепшега града на свету.

Пуне две године борбе се храбри српски народ бранећи стопу по стопу своје свете земље од 10 пута већег непријатеља. Оскољен коначно војском 4 царевине, српски народ, повлачећи се кроз Албанiju рађе је поднео муке попут Христа него да прими мир који је Србији у исто време био од непријатеља вуђен, дајући јој Босну, Хер-

неговину и један део Далмације.

Одбијамо најодлучније понуду мара. Остајемо верни нашим савезницима. Са њима стојимо и падамо, био је одговор миле нам наше Србије.

Прешавши Албанију, остаје српски народ ради великих идеала за које се бори, бескућник, али од тога дана постаје српски народ велики. Племенита Француска отвара нам врата својих кућа, прима нас на своје земљиште раширених руку као своја чеда. Даде нам прилике да се опоравимо и сакупимо, па да уз помоћ јуначке Француске, руске и енглеске војске повратимо рекама крај наливену земљу коју српски сељак љуби изнад свега.

То велико гостољубиве наше српски народ никада заборавити племенитој Француској и њезином народу.

Осим великих савезника Србије, који увидеше величину српскога народа, тамо преко океана, у земљи Линколна, Вашингтона и Вилсона, у земљи слободе и среће, живи народ по крви, говору и обичајима једнак са јуначким народом из Србије, који у победи савезничког оружја и у величини Србије гледа своју слободу и једини спас.

Тај народ смо ми, Срби, Хрвати и Словенци, Југословени, поданици или боље рећи робови Аустрије, које је та зло гласна држава угњетавањем у мучењем присилила да напустимо своја огњишта, миле и драге код куће, и да идемо у бели свет тражећи кору хлеба.

Нас има у Америци више од једног милиона, од којих је 200.000 способних за војску и спремих за полазак у редове српске војске, да раме уз раме са том прослављеном нашом браћом пролијемо крв за велики идеал, за који се наша Србија бори, а тај идеал јесте уједињење свију Срба, Хрвата и Словенаца и њихових земаља у једну државу.

Ми смо први весници те нове војске из народнога покрета и уставка. Нови јунаци долазиће у будуће стално да се боре за идеал који је јасно означен на овој малој карти, а коју вама, г. ђенерале велике и племените Француске предајем (предаје карту у којој су означене све југословенске земље) у име мојих другова, ових дивних јунака, са молбом да нас племенита Француска, њезина победничка војска са Марне и Вердена, и добри француски народ помогне у остварењу тих идеала, за које ми полазимо да крв нашу лијемо.

Вечито захвални што и ми Југословени, који полазимо у редове српске војске налазимо на земљишту Француске оно исто гостољубље и пријем који је пре нашега доласка наша јуначка српска војска, молимо вас, г. ђенерале, као и представника француске војске, да у име наше маразите топлу захвалност великом француском народу и Председнику г. Поникаре у, са узвиком: «Живела Француска».

Испраћени великим симпатијама и манифестацијама Анкерке, која нам је за време нашег изгнанства из Аустрије била отац и мајка, и њезиног племенитог и великог народа, осећам се особито срећан, да на тлу Француске имам част поздравити представника америчке војске пуковника г. Ида, у име свију нас Југословена, у име моје и мојих другова кличући: Чувај Боже Америку, амерички народ, и председника мудрога Вилсона.

Пошто не долазимо као српски војници, него као усташа и добровољци који раме уз раме са витешком српском војском имамо поћи на гроб Аустрије, поздрављамо нашу измучену, милу нам Србију са покликом:

Живео Српски Народ! Живела Српска Војска! Живео Петар, Краљ свију Срба, Хрвата и Словенаца! Живео Престолонаследник Александар!

БЕДА И ГЛАД

Цирих, 2 нов.

У аустријској Господској Кући посланик Хелмер одржао је жалосну ситуацију Немаца у Чешкој. Свима су готово синови погинули у рату, а сад тифус и глад владају, нарочито у округу Баблинц. Од осамдесет хиљада становника 4700 лица разболело се од глади.

Грф Хастиц изјавио је да, ако се одмах не приткне у помоћ становништву у Еригбирге, оно неће моћи да преживи зиму.

СМУТЊЕ И ПОДВАЛЕ

Вашингтон, 1. нов.

На јучерашњој седници «Лиге малех или потчињених народа» учињено је једно важно откриће.

Отворени циљ ове лиге јесте да помаже захтеве малех народа и да тражи за њих правду. Али је у ствари ова лига била и под утицајем и под управљањем из Немачке. Тај утицај је најзад постао тако очевидан, да су српски, грчки, јерменски, чешки, хрватски и арапски чланови лиге потписали један протест у коме се каже:

«И ако су покрет у прво време покренули људи часни али наврвни и подложни превари, лига је постала просто оруђе за немачки мир. Авантура са лигом малех, потчињених народа само је нов пример уобичајене немачке политике и пропаганде у иностранству са добровољним или плаћеним саучесницима ове земље».

ТУРСКИ ПАРЛАМЕНАТ

Цирих, 2 нов.

У отоманском парламенту читао је велики везир престону беседу, у којој се говори о војној ситуацији, као и о објави рата Немачкој од стране Сједињених Држава, због чега је и Турска прекинула своје односе са америчком републиком. Престона беседа говори још о срдачним односима Тур-

ске према њеним савезницима и неутралним државама. Она се завршава прегледом економске ситуације.

МИЉУКОВ О СРБИЈИ

Петроград, 1 нов.

Миљук је пре неки дан држао интересантан говор у руском привременом парламенту, у коме је, поред осталог, краткоковао инструкције које су од стране петроградског Савета радничких и војничких делегата дате Скобељеву и изјавио, да оне носе немачки карактер. Што је најкарактеристичније, у његовом говору нема ни трага од бугарофилства, и он пребацује чак радничком свету широкотрудост изражену у инструкцијама у погледу Бугара, за које вели да су данас непријатељи Русије.

Инструкције петроградског Савета предлажу васпостављење Србије, али, што је карактеристично нема ни једне речи о уједињењу, пошто засебно спомињу излазак Србије на Јадранско Море и аутономију Босне и Херцеговине. Другим речима, у инструкцијама се постављају питања, као што је чинила Аустро Угарска 1908 године, када је Русија била слабија. Миљук је довикнуо онима, који су давали такве инструкције, оно: «Ти се враћате аустријском решењу; ја не знам одакле сте га узели, ако не од аустријских социјалиста у иностранству или од Ога Бауера овде».

Напоследку је Миљук изјавио своје особито задовољство, што је руски министар спољашњих послова истакао у своме говору, да сви Руси гаје искрене симпатије за уједињење Србије са осталим Јужним Словенима.

НОВОСТИ

ГИМНАЗИЈА У СОЛУНУ

Српска гимназија у Солуну почиње рад у суботу 4. новембра, а сутра дан, у недељу, биће позивање Св. Духа. Позивају се ученици да у суботу, 4. новембра, буду у 8 часова у згради основне српске школе, ул. Дојранска бр. 32.

ВАША ДЕЦА

Париз, 20 октобра

Француске новине пишу поводом почетка нове школске године:

«У више школа понова су се наша француска и српска браћа, српска деца коју је Француска примила и коју васпитава. Збиља су то браћа јер између малех Француза и малех Срба лед се брзо растопио».

За време повлачења кроз Албанију српска су деца валда доживела тужан рекорд ратне невоље. Прешли су 700 километара грско планина, које прелазе 2000 метара висине, без скровишта, без одмора. Колико они сад морају бити задовољни, кад су понова осетили «мирис књига и мастила. Она су се бацала на књигу као гладан на хлеб».

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Обе артиљерије на десној обали Мезе биле су врло активне.

Француска одељена извршила су више успешних испада на немачке линије нарочито југоисточно од Сев Кантена, источно од Сапињела, у шуми де Шом и довела десетину заробљеника.

Јутрос северно од Берва је два француска патрола после борбе довела је заробљенике и запленила један митраљез. Једно француско одељење продрило је у немачке ровове западно од Корнија, и пошто је испитала положаје, порушила заклопе и запленила доста материјала, и вратила се без губитака.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Трупе г. Керенског стигле су у предграђе Гадина, до Петрограда. Лењин је, из страха пустио ухапшене министре Провизорне Владе.

ЛОНДОН. — Орган г. Миљукова «Реч», који је веома раширен у Петрограду, оштро напада максималисте.

ПЕТРОГРАД. — Г. Керенски и генерал Корнилов стигли су у Москву. Ста новинство их је одушевљено дочекало.

АТИНА. — «Патрис» је добио из Петрограда потврду да је Керенски ушао у варош са својим трупама.

ЛОНДОН. — Бригадни генерал О. Бона и бригадни генерал Х. К. Грин рањени су на фронту.

РИМ. — Председник италијанске владе Орландо има три сина на фронту. За једног од њих, који је био на висоравни Бајзнице, он сад не зна ништа.

ШТОКХОЛМ. — Руско посланство примило је из Петрограда делешу, којом се јавља да је између трупа и максималиста дошло до сукоба у близини Петрограда. Керенски је победио.

ЦИРИХ. — Цемал паша је позвао становништво из Јађе и Јерусалима, да евакуише те две вароши.

ЛОНДОН. — Генерал Алениби, командант војске у Палестини јавља да је до сада пребројано 5894 заробљеника са 286 официра.

РИМ. — Војна ситуација постаје све јаснија. Аустро немачко напредовање може се сматрати као потпуно заустављено, јер непријатељ прави ровове и утврђује се на свима заузетим положајима.

БЕРН. — Један словеначки посланик у аустријском Сабору питао је министра спољних послова, зашто се са нарочитим обзирима поступа према Немцима и Мађарима, док се Словени сматрају као непријатељи. — Министар је изјавио да ће на то питање нашироко одговорити на једној од првих седница.

РИМ. — Званични италијански данашњи коминике гласи: Јуче у зору непријатељ је покушао напад на наше

положаје од језера Ледро до језера Гарде. Напад је потпуно пропао и непријатељ је морао да се повуче.

На висоравни Азјаго наше трупе, и ако су одбиле четврти и најјачи непријатељски напад, повукле су се на јаче положаје за отпор.

Дуж Пјаве борбена активност се појачава постепено. Обе артиљерије су врло активне. Непријатељски покушаји да пређу реку између Кверо и Санта Дона спречен је и непријатељ је претрпео велике губитке. Од Пападоли до Квенсона наша контра офанзива траје и даље, али још нисмо успели да одагнамо непријатеља. — За дан смо добили 121 заробљеника и запленили неколико митраљеза.

ПЕТРОГРАД (задоцнио). — На првој идућој седници Привременог Парламента, Терешченко ће допуњити свој ранији говор.

ЦИРИХ. — Из Берлина телеграфишу да је Кајзер примио маршала Хинденбурга, који му је поднео извештај о ситуацији. — Граф Чернин приспео је у Берлин и посетио Хертлинга.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

1. Новембра слабија ватрена активност.

МАЛИ ОГЛАСИ

Фабрика «Нова Тарнава» продаје чисту козовину од једног кила на више, као и чист коњак и рум. Налази се у улици «Виктор Иго» бр. 3 — испод хотел «Телеграф». 3—10

Као старалац масе бив. пуковника Чехе Поповића, продајем једну кобилу са ждрбетом, и јахачким прибором, својну Поповића. За услове обратити се г. Радоју Обрадовићу пеш. потпук. — Микра, депо официра. Ковала се налази у Текели. Старалац масе Душан Димитријевић, секретар суда — Крф.

Српско Трговачко Друштво

Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 6—10